

rom na specifične pravne odnose između vozara učesnika u tim prijevozima. Mi ćemo, prema raspoloživom materijalu, nastojati što češće donositi pojedine presude, koje se odnose na direktne prijevoze, da bismo tako upozorili na sudsku praksu i na smjer njena kretanja. Kod ovih je prijevoza sudska praksa naročito važna s obzirom na to, da se, uz pomanjkanje pozitivnih propisa, ti prijevozi zasada baziraju na stanovištu sudova.

V.F.

PR IKAZ I KNJ IGA I ČASOP ISA

Paul Chauveau: Brodarski ugovor na putovanje
(La charte au voyage)
DMF 1960, str. 3-14

U ovom veoma interesantnom članku raspravlja se o osobinama charter-partije i teretnice.

U prvom dijelu, koji nosi naslov "Analiza ugovora", izlažu se bitne osobine teretnice i charter-partije, te daju kratke analize i uporedbe tih dviju isprava.

Drugi dio rasprave odnosi se na pravni režim teretnice i charter-partije. Odmah u početku razmatranja odredaba Code de commerce-a autor se osvrće na jednu bilješku prof. Rodière-a, u kojoj je ovaj napomenuo, da su na unutrašnjem planu prijevozi morem podvrgnuti dvostrukom režimu: režimu Code de commerce-a i režimu Zakona od 2. IV. 1936., te smatra, da ta dvostrukost pravnog režima odgovara i dvostrukosti ugovora, koja se uvijek ne uočava dovoljno jasno, i to: a) prijevoz pod teretnicom i b) charter-partija, koja ne mora biti prijevoz u uobičajenom smislu te riječi.

Zatim autor analizira odredbe Bruxelleske konvencije od 1924. i Zakona od 2. IV. 1936.

Zakon od 2. IV. 1936. uveo je više manje odredbe Konvencije u francusko pravo. Čl. 1 toga zakona određuje, da se on ne primjenjuje na charter-partije, ali se u slučaju brodarskog ugovora na putovanje (čarterovanje broda na putovanje) primjenjuje na teretnice, koje bi bile izdane. To je, može se reći, kopija čl. 5 Konvencije, ali Zakon od 1936. nije, nažalost, reproducirao čl. 1 Konvencije, čije definicije razjašnjavaju smisao njezina čl. 5. Na temelju te razlike, Kasacioni sud je u svojoj presudi od 6. VII. 1954. smatrao, da je Zakon od 1936. odbacio u

tom pogledu Konvenciju i da njegova opća formula ne dozvoljava razlikovanje po tome, da li je teretnica u rukama naručitelja ili u rukama trećeg ovlaštenog imaoa.

Doktrina je kritički primila tu presudu. Ona je nastavila podvlačiti potrebu razlikovanja između teretnice, koja predstavlja ugovor o prijevozu, teretnice, koja je priznanica o primljenom teretu, i teretnice, koja je negocijabilni papir, kojom se raspolaže teretom. U doktrini se smatralo, da u odnosima brođara i naručitelja teretnica ne predstavlja ugovor, nego da tu ulogu ima charter-partija, i da to teretnica može biti samo u odnosima brođara i trećeg imaoa teretnice.

Medjutim, nakon prije spomenute presude, Kasacioni je sud donio još jednu 9.II.1959. u predmetu brođa "Monique Schiaffino", koja prekida dalje raspravljanje. Naručitelj, koji je sačuvao teretnicu, može, prema stanovištu te presude, imati istu pravnu poziciju koju Zakon od 1936. daje trećem ovlaštenom imaoa teretnice.

Koje su posljedica te presude u francuskom pravu? Situacija, pod pretpostavkom, da je teretnica ostala u rukama naručitelja, odgovara slučaju, da je naručitelj odlučio upotrebiti brod, da izvrši za svoj račun prijevoz robe, koja pripada njemu samom.

Autor izvodi iz stanovišta presude dvije odmah uočljive posljedice, i to:

- 1) stvara se važna razlika između pravnog režima charter-partije u unutarnjem (domaćem) pravu i režima te iste charter-partije na međunarodnom planu;
- 2) onaj, koji podnosi reklamaciju, mora to uvijek učiniti u skladu s propisom čl.8 Zakona od 1936., koji se odnosi na prigovore i rokove preskripcije, bez obzira na to, je li on naručitelj ili treći ovlašteni imalac.

Osim ovih evidentnih, moglo bi se, dakako, izvesti i mnogo drugih, te autor i ukazuje na neke od njih.

Kakva je situacija, ako je teretnica u rukama trećeg ovlaštenog imaoa. Kada je teretnica izdana direktno na ime trećeg kreatora, koji je različit od naručitelja, situacija će vjerojatno biti ista kao i pod režimom Konvencije. Tada između naručitelja i brođara postoji samo charter-partija. No što će se dogoditi u slučaju, da je teretnica izdana na ime naručitelja i prenesena od ovoga na nekog trećega? Prema presudi "Monique

Schiaffino" slijedi da naručitelj, koji prezentira teretnicu, ima pravo, da se pozove na zakon od 1936. Na taj način naručitelj ima u držanju teretnice mogućnost da izigra obveze, koje je primio potpisujući charter-partiju, ukoliko su one u suprotnosti sa Zakonom od 1936.

Ž.M.

Guy Fraikin: POVODOM KLAUZULA O DISPEČU
(A propos des clauses de Despatch-Money)
DMF 1960, str. 131-137

Članak je objavljen povodom arbitražne presude u predmetu broda "Selamet" (koja je objavljena odmah na slijedećim stranim iza članka), a predmet mu je raspravljanje o pitanju, na koji se način ima računati vrijeme za dispeč, tj. da li se imadu obuhvatiti i uštedjeni slobodni dani (nedjelje i praznici) ili ne.

Autor izlaže najprije tezu kreatora iz spomenute presude, koji smatraju, da treba u "uštedjeno vrijeme" uračunati i dane, kada se ne radi, a zatim tezu broдача, prema kojoj se ti dani imadu isključiti od uračunavanja za dispeč.

Jedan od argumenata u korist teze broдача autor vidi u tome, što ti slobodni dani nisu bili, prema charter-partiji, uračunati u stojnice, te prema tome naručitelji ne mogu tražiti, da ti isključeni dani, koji kod izračunavanja stojnica ne bi padali na njihov teret, budu s druge strane pridodani odobrenom vremenu po charter-partiji za računanje dispeča. Međutim klauzula charter-partije, koja regulira dispeč, spomenula je samo "all time saved" (sve uštedjeno vrijeme), bez ikakve dalje specifikacije.

Zbog toga su i arbitri u tom sporu, smatrajući, da je takva odredba klauzule charter-partije imala za svrhu poticanje naručitelja odnosno kreatora na rad i za vrijeme slobodnih dana, odlučili u njihovu korist.

Autor se s tom odlukom ne slaže, i iznosi detaljno svoje protivno stanovište, koje je jednako stanovištu broдача iz pomenutog spora, a koje je autor tamo i zastupao.

U članak je uklopljena i razmatranje nekih slučajeva iz dosadanje judikature s izvodima iz obrazloženja. Prikaz arbitražne odluke, koja je bila povod ovom sporu, donosimo i mi u ovom broju.

Ž.M.